

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік . . . 10 ар. (20 кор.)
на пів року . . . 5 ар. (10 кор.)
на чверть року . . . 2 1/2 ар. (5 кор.)
на місяць . . . 85 кр. (1 к. 70 с.)

За границею:

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків
Поодиноке число по 8 кр. ав.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очі і душу ми вирвеш; а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Пашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских свят о год. 6-й пополудні.

Редакция, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 9. ул. Коперника (Линдога ч. 9.) Експедиція місцева в Агенції Соколовского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереження. — Рекламаци неопечатані вілїні від порта. — Оголошеня авичайні приймають ся по ціні 10 кр. від стрічки, а в «Надіслам» 20 кр. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 15 кр. від стрічки.

Праде уступив з віцепрезидентури.

(+) Дневникарська боротьба, яку доси з великим зав'язем вели всенімці проти віцепрезидента Прадого, закінчила ся наглим єго уступленєм з сего достоїнства. Коли рада державна збере ся осеню на нову сесию, не побачить вже в президії Прадого. Зробив він се, не порозумівшись навіть із своїм сторонництвом. Ми вже давніше писали про причини, які заповідали нинішню подію. Іменем німецьких людовців виступив був Праде рішучо проти всенімців і виповів війну їх «великості». Всенімці відповідали на се, Праде писав знов своє, а на останку бажуючи мати вільні руки до дальшої з ними боротьби, кинув своє достоїнство. Німець, який хоче вести боротьбу з Вольфом і єго товаришами, не може бути яким небудь достойником, коли не хоче, щоб єго наклеїмили «карьеричем». Се є питоменість всенімців, що стала вже їх недугою. Они не терплять чоловіка, що став чимсь, ані такого, що може чимсь стати, а найбільше такого, що бажав би чимсь стати. Скоро понадє котрий з німецьких політиків в міністерський кабінет, вже в їх очах засипав ся. Скоро міг би там дістати ся, то мусять они єго спинити, а скоро там дістав ся, мусять єго звідтам вигризати. Праде належить до тих, що можуть чимсь стати, і вже видобув ся на висший ступень, а сего вже досить для всенімців, щоби єго вигризати з політичного життя. Они в радї державній кидали єму в лице, що єго пі-

дозрівують і з того часу не обминули ніякої нагоди, щоби в своїх газетках не нападати після єдиноснасительної науки Шенерера. Они нап'ятували єго «ц. і к. надворним Німцем», щоби осьмішити єго в очах буршів. З початком сесії ради державної кружляли припадково вісти про німецького «міністра-родака», а Праде попав в підзор, що змагає до осягнення сєї теки. Опісля затихли сї вісти, аж в часї літної спеки і дневникарської посухи виринули знов і дали привід всенімецьким дневникам дзвонити на гвалт проти Прадого. Се вже єму наділо і він кинув віцепрезидентуру, щоби як рядовий німецький людовець вести дальшу боротьбу з всенімцями. Він навіть висуває кандидатуру альпейского німецького людовця на «міністра-родака», щоби відвернути від себе докір «міністра-кандидата».

До сего кроку приневолїла єго та обставина, що з німецьких людовців Доберніг, Сильвестер і Дершата тайно риють проти нему вкупі з всенімцями. Орган Вольфа причуває вправді, що альпейскі людовці виступлять одноступно проти нападів на Прадого, а сим простирає ся ціла справа на всю область німецького сторонництва людовців, виходячи поза межі Чех.

Таж недавно і посла Кайзера напали завзято всенімці, а він певно відповідатиме, а з сего черпають всенімці надію, що їм поведе ся радикальнійшу частину німецьких людовців відорвати і з собою злучити. Нічо так не манить Вольфа, як щоби Прадого і Кайзера відокремити і розпростерти свою радикальну область. Так представляє ся тепер політичне положенє по-

між Німцями на кільканайцять тижнів перед осінною сесією ради державної, а у всім грають ролю особисті спонуки. Сей або той є несимпатичний, отже мусить «вилетіти», се є євангеліє всенімців. Висших спонук нема. Нині всенімці дійшли до переконаня, що поділ Чех, за яким тепер стоїть Праде, є шкідний для німецької ідеї, дарма, що ще недавно Вольф горлував за поділом, а кулачник Іро був на стілько «автономістом», що відгребав десь навіть Єгерляндске «право державне» і хотів доказувати документами. Але позаяк тепер Праде є прихильником поділу, отже всенімці стають против, бож Чехи після літньої програми се частина німецьких Бундесляндів — отже тепер ліцитація виборча — Праде прихильник поділу, Вольф — прихильник неподільности а злуки з колишнім німецьким Bund-ом!

6) Наталь Вахнянин.

Причинки

до історії рускої справи в Галичині в літах 1848—1870.

Попереду навели ми пять меморіялів з 1861 р., в котрих проводирі наші допоминали ся у центрального правительства полагоди найжизненійших справ народу нашого; однакож вкінци мусїли ми сконстатовати, що так в kwestії языка руского і єго заведеня в житю публичнім, як і в регуляції сервітутів і піднесеню дотацій к лирови рускому, правительство віяких уступств

6)

О. Я. Кониський.

Молодий вік Максима Одишя.

(Хронїка з давноминулого).

Коли Корній скінчив семінарию, батько зараз же і одружив його, знайшовши йому пару у селї Кштах. Чи подобаєть ся та дівчина Корнійови, чи ні — про те батько не питав у його і Корній не змагав ся: дівчина — дочка зажиточного полупанка — була молода, красуня з себе і «з доброго роду», а яка у неї вдача — про те байдуже. Повінчали, але весїля не справляли більш шести тижнів, доки Корній не знайшов собі парохії. Тодї саме помер піп в Кобзарівці: громадяне сїєї парохії трохи авали старого Малінку, бо він яко товариш і приятель помершого отсе Кобзарівського попа, часом провідував його, жив у його потижню і трапляло ся, служив в церкві, служби його подобали ся людям і тепер вони побачивши Малінчиного сина Корнія, почувши в церкві, як він в крилосї виразно читає і гарно єспїває, охоче згодили ся взяти його до себе попом.

Небавом Черниговський єпископ висвятив Корнія на попа, а батько купив йому в Кобзарівці дворце помершого попа. Таким чинном і став от Корній поповати в Кобзарівці з початку XIX віку і поповав до самої смерти більш 60 літ. Парохіяне дуже любили, поважали його і слухали! і от. Корній знав і любив своїх парохіян, ваче батько дїтий. Не було господаря, до якого-б не зайшов в хату от. Корній не яко піп, а яко добрий знайомий; коли приходив в обідню годину, він сїдав обідати попросту, випивав з єго сподарем по чарці — по другій, здіймав щирю бесїду, умів випитати і горе і радости і подати добру пораду. В усіх справах чи родинних, чи громадських парохіяне вдавали ся до його за порадюю. — «Вже як батько Корній порадить, так воно і буде», говорили люде.

За те-ж в життю родинному от. Корній був сущий безчасник. Другого дня по переходї в Кобзарівку, як розійшов ся він з своєю попадею, по ріжним сьвітлицям, дак же цілий свій вік і не сходив ся: попадя займала увесь будинок, а він збудовав собі на отшибї між пеккарнею і коморою під одним з ними дахом окрему келїяку з одним вікном, дак тут і звїковав; лишень тричі на рік заходив він до попаді, коли вона на свої і на його імянини і на храмове сьвято скликала гостей і справляла бенкет.

Парохіяне не любили попадю; «загониста вона» говорили про неї. Справді вдача у Марти Івановної була недобра: задирлива, сварлива і лукава і хоч як вже от. Корній не ухляв ся її, а зазнавав від неї богацько лиха. Усім хазійством орудовала попадя і усі добутки з хатнього, з надвірного і з полевого хазійства забирала попадя, не даючи попови навіть жменї пшона на кашу; усе він мусїв купувати. Хлїб, що звичайно приносили куми на хрестини, або давали за молитви: паляницї, мед з пазахид, хустки, рушники, покривала — все те забирала попадя, попови лишали ся тільки ті гроші, що

давали парохіяне за треби; гроші ті були велими не великі: за хрестини — цятак; за вводици — гривня; за повінчання — карбованець, а з богатирів — три; за похорони дитини — золотий, а за дорослого — четвертин; за молебень — сороківка; акафист — копа; осьвячення будинку — коповик; за молебень в житах на Юрия — погривні з двора і т. д. Така платня попови була умовлена при самому виборї отця Корнія на попа в Кобзарівку.

Але і сї гроші не всі йшли на користь попови: попадя брала у його і на бенкети і, часом, на свої примхи; а коли піп не дав було в доброї волї, вона підстереже, коли його нема в дворї: вибере вікно у його в келїї, залїзе туди, винищпорить усі куточки, усі схованки і забере усі гроші. Вернеть ся піп до господи, бачить, що попадя хазійновала у його в келїї, промовить: «бач, гаспидська баба! і окно видерла!» плюне і квїта. Небавом після такого «хазійновання» попаді, піп перестав держати гроші в келїї, а що було добуде, то ховає в церкві до схованок; в церкві доступу її не було. Тодї й попадя почала уживати инчих заходів: знаючи кротку та сумирну попову вдачу, вона почала нахабно, гвалтовно вимагати у його грошей.

Лежить було от. Корній у своїй келїї, читає, двері хоч і причинені, але закручовати їх забув. Біжить попадя; двері навстеж, стане на порозї і каже:

- Попе! дай грошей; менї треба грошей.
- На що?
- Треба, на чай.
- Нема у мене грошей.

не подіяло, що оно зовсім не дбало о органічний і розумний розвій нашого народу.

В 1861 р. допоминали ся ми еще:

6. Щоби правительство зволило зложити комісію, котра би мала зайняти ся уложенем учебників руских для гімназий. — Прошене се стояло в звязи з наведеним уже другим прошенем, жадаючим нової організації шкіл середних в Галичині. Однакож так як до організації шкіл, так і до зложеня комісії в слідуючих літах зовсім не прийшло. Прошене розбило ся о тверді мури на Wipplingerstrasse, хоч — треба додати — під той час засідали наші послы в раді державній, вислугували ся централам і п. Шмерлінгови своїми голосами, і не раз мали нагоду пригадовати ся п. міністрови з своїми жадами.

Пізнійше доперва, мабуть в 1868. р., зложив пан інспектор Янівський одну комісію до пересмотру «Читанки» п. Тороньского, а комісію, котру шныки маємо, і котра розвинула враз з «Просвітою» широку діяльність, сю комісію маємо завдячувати — Раді шкільній.

7. В липцю 1861. р. допоминали ся Русини о ревізію і випечатанє руского перекладу загально-горожаньского закона (кодексу цивільного), а відтак 18. падолиста тогож самого року о зложенє тревалої комісії до перекладаня на язык руский всіх законів.

Результат сього прошеня був такий, що п. Шмерлінг, з великої прихильности до Русинів, освідчив нашим нослам, що до випечатаня згаданого дільця у его грошей не має та щоб Русини підждали красших часів. Се факт і він доказує, що п. Шмерлінг навіть 1000 злр. жаловав для народу, в котрого будьто імени св. Юр писав псьмо довіря, і котрого висланники до ради державної так добре вислугували ся. Опісля зажадав п. Юл. Лавровський звороту переложеного кодекса, а мабуть Інститут Ставропігійський приймив ся за его печатанє.

Окрім того домагано ся у правительства центрального ізуство:

- 1) О поділ Галичини;
- 2) о ерекцію владичого престолу в Станиславові;
- 3) о зрівнанє норм інвентарних;
- 4) о заведенє языка руского в урядах почтових;
- 5) о вибудованє дому капітульного у Львові;
- 6) о заведенє інфулатури при обох крпюсах;
- 7) о надписи рускі на городах і селах;
- 8) о реорганізацію урядової часониси львівської;
- 9) о узглядненє урядників-Русинів;
- 10) о наданє митрополитови достоїнства тайного радника;

- 11) о підвишенє дотації владиці львівському;
- 12) о поставленє на рівні парохів у Львові;
- 13) о дефінітивне обсаженє деяких катехитур і о другі такі важнійші і поменші річи.

Переглянувши те все, кождий прийде до пересвідченя, що наші проводирі не зле дбали о добро народу нашого, поминувши, що поміж поодинокими точками находимо і жаданя, поставлені не в користь загалу, а більше в хосен певних корпорацій або поодиноких осіб. Але не об сім річ: хто працює, той і повинен мати який-такий хосен з своєї праці, і ми, знаючи слабости чоловічі, не дивуємо ся, що межі другими річами прошено п. Шмерлінга і о інфулатури, о почеси для митрополита і о підвишенє дотації владиці львівському... Головна річ лежить в тім, щоб опять здали ми собі справу, котре з наведених жадань правительство центральне заспокоїло?

О скілько нам звісно, то окрім точок пятої і десятої, прочі пішли знову в так званий Рарієгого міністерияльний, хибай що деякі з наших урядників, висше поставлених, схотять ся самі признати, що не по заслугам власним і способностям, а на підставі девятої точки, дійшли до своїх становищ.

До того всього не можемо не додати ще одной ілюстрації.

Як кождому звісно, то в 1861. році відбула ся у нас вибори до сойму, і сойм розпочав зараз свою діяльність. Які-ж внесеня поставлено там в користь народу руского, і які уступства пороблено в користь меншости соймової гесте, послів руских?

Не маємо під рукою записків стенографічних, однакож знаємо позитивно, що кн. Юрій Любомірський вніс прилюдно, щоби язык німецький в публичнім житю заступити з часом языками польским і руским. Внесенє се було піднесенє до рішеня соймового, і в тім дусі мали лагодити ся всі діла на будуче, які би не прийшли на стіл сойму краєвого. Інакше сказавши: Поляки хотіли з Русанами зробити одну фалангу проти Німців, виперти їх німецькі впливи на край, а хісном спільним поділити ся по справедливости.

Як дуже обі сторони тоді симпатизували з собою, показує факт, що внесенє кн. Любомірского прийнято одніголосно, без всякої дискусії і суперечки. Окрім того рішено з помежи руских послів тих вислати до ради державної, котрих Русини самі хотіти будуть. Вимінка, котру при сім зроблено, була, щоб обі сторони, отже і Русини, виступали в Відни солідарно, і боронили з'єднаними силами автономію краю.

Щож стало ся опісля?

По тих красних, многонадійних і солідар-

них виступленях в соймі, послы наші поїхал до Відня, і — звісна річ з одной сторони став пан Шмерлінг кокетовати з Русинами, водити їх за ніс, з другої сторони послы наші повірили п. Шмерлінгови, відлучили ся від послів польских не боронили автономії, і зійшовши з дороги конституційної, почали писати ті меморіяля, про які ми висше згадали. Розуміє ся, що таке поступованє роз'ярло лишень більшість соймову, в котрої руках на підставі статуту краєвого спочивала доля і будучність Галичини, і оно то було причиною, що навіть тая часть більшости соймової, котра була яко тако прихильна Русинам, залучила ся з другою неприхильною розвоєви рускости, і стала від того часу ворожо виступати проти народу нашого.

Ми не дивуємо ся при сім п. Шмерлінгови і его політиці зглядом Галичини. П. Шмерлінг, противний в засаді автономії кождого краю коронного, а тим більше Галичини, видячи, що Русини сконсолідовали ся з Поляками проти его і німеччини, глядав лишень за способами, якими би міг розбити ту солідарність; але дивуємо ся, що власне наші послы дали ся ужити до такої махінації, що онц, вістаючи в соймі в меншости, не уявили собі наслідків своєї шмерлінговської політики. Бо щож се значило нейти солідарно з Поляками в раді державній? Се значило крутити на себе там бич, котрим більшість соймова мала бити руский нарідопієля в соймі.

Тоді то і сказали послы польські нашим памятке слово: «odpłacimy się wam w sejmie»; і дійсно, дальше діланє більшости соймової в лишень реєстром ухвал, рішених в некористь народу нашого.

Скаже однакож хто, що рускі послы не могли предвидіти всього зла, тим більше, що п. Шмерлінг обіцяв їх за вислуги брати в оборону перед більшостою соймовою? На се відповідаємо, що до відгаданя того, що Русинів в соймі за зрванє солідарности ждало, не треба було великого розуму політичного, а просто треба було розуму хлопского. Прецінь рускі послы мусіли знати, що корона з конституційної дороги не зійде, і що ніхто, навіть сто Шмерлінгів не суть в силі нищити всі соймові ухвали, рішені в некористь Русинів. Корона не може грати ся в піжмурки з своїми конституційними органами, а хоч зволіче санкцію одного або другого закона, то третій і четвертий таку-ж уділить.

Колиж до того зреканітуємо ті зиски, які довели ся нам в слід за меморіялами, то вже як пайяснійше можемо собі уявити факт, що дорога, обібрана нами в 1861 р., дорога кокетованя з центральним правительством, була невластива і згубна для нас, і що „Рада руска“ придержуючи ся єї по внїшній день, пускає мильні баньки, дурить себе і своїх прихильників.

(Дальше буде).

Виборчий рух.

При сегорічних виборах господарить ся у нас по старому. Окликом польского центрального комітету виборчого є добирати всюда всяких средств, аби не допустити до сойму нікого з сьвітлійших патріотів руских. Польські агітатори рсавинули у східній Галичині як найширшу агітацию за кандидатами польского комітету. Як звичайно так і тепер наполохано всіх Поляків рускою справою, упадком польскости на Руси. Під сим окликом Поляки ставлять по всіх майже чисто руских округах своїх «народових» кандидатів і в тім дусі переводить ся правибори.

Правибори вже майже всюда розпочали ся, або на днях розпочнуть ся.

З Богородчан доносять: Передвиборчі збори в Солотвині, що були заповіджені на четвертій с. м., не відбудуть ся. Речинець нових зборів визначить ся по скінченю правиборів в цілім повіті.

Найбільше киринять при виборах сконсолідовані москвофіли зі своїми кацапскими кандидатурами. В кождім майже повіті, де є лише кілька москвофілів, видвинули они свою кандидатуру і поборюють народного кандидата всякими способами. Прибку такого поведєня маємо в Рудеччині. «Галичанин» подає звідтам допись,

— Нема?

— Нема...

— Знати-меш же ти отсе «нема».

Стукне дверми, прымкне клямку, щоб попу не можна було вийти з келії і миттю під вікно до попа. Торох! торох! шибки аж дзвенять; усі повибиває. Заким піп встигне вилізти у вікно, — попадо вже й вода умил! сховаєть ся вона, та годину другу і очей нігде не показує, доки піп не пересередить ся і не одійде. А скоро пересердив ся — Марта Івановна була безпечна, що він вже не займе її.

А то трапляло ся і так: Прийде попадя в пекарню, коли вже піч витопить ся та до кухарки:

— А що ти, Уласю! вариш попови на обід?

— Суп, паніматочко.

— А деж той суп?

— В печи.

— Коли суп, дак сюди його цуп.

Вийме суп з печи і виле в помийницю.

— А ще що Уласю?

— Курицю, паніматочко.

— Ну і курицю з печи киш-киш! — витягне миску з печи і викине курицю собакам.

Вернеть ся отець Корній — обідать нічого; а попадя свій обід з обережности забрала з пекарні. Мусить піп йти обідати до Одинців, коли вони були в Кобзарівці, або до кого инчого з парохіян: колиж обідня пора вже перейшла, люде вже пообідали, мусів він вдовольняти ся шматком хліба.

Трапляло ся ще гірше. Отець Корній любив під неділю, чи під сьвято, — в суху і теплу

годину читати на дворі, ставши лицем на схід сонця, положене по церковному требнику «правило». Марта Івановна сяде собі на призьбі, плете панчошу і жде попа; аби він став «на правило», вона зараз і гукне:

— Попе!

Отець Корній наче не чує, читає собі серед двору.

— Попе! Ареде!

Він не обзиваєть ся.

— Попе! сякий-такий сину! позакладало тобі, Ареде!

Піп мовчить, а попадя роздрочена тим мовчанем схоплюєть ся в дризьби, налітає на попа, вибиває з рук його «Требник» і плює йому в бороду. Терпець у попа порвав ся: він доганяє попадю, збиває її з голови хустку і очіпок, хапає за коси; збиває її з віг і починає волочить за коси по двору і бить: бив він люто, духу подслушаючи; він тоді ставав несамовитим, озвіренним, бив, чим попало і по чому попало. Попада репетує, аж скиглить.

— Просись гаспидьска Мергеро! винись! кричить піп.

— Не дїждеш сього до віку, хоч убий, не попрощусь. Піп знов її за коси, знов волоче, аж доки утомить ся, або хто з людей прибіжить на попадя галас і виратує її. Отець Корній тоді замкнеть ся в своїй келії і плаче-ридає, немов мала дитина.

(Дальше буде).

неваче на умотивоване пословиці «міх дере і квичить». «Галічанінови» пишуть з Рудок: «В місяці марті с. г. на довірочном собранні рішено поставленню селянином Гуменним кандидатуру на посла в сойм г. Томи Дякова. Як священики так і селяне прийняли ту кандидатуру. Наш повітовий атаман о. Онискевич настрашился. Сейчас, як тільки кандидатура Дякова була в газетах обнародована, оброщається атаман к Дякову письменно с запросом: «Хто ви є?» Шість літ тому назад о. атаман сам голосовал на Дякова, а тепер спрашиває так немудро. Да, розходиться відь о москвофила! Спати не может наш атаман: он взял себе відь за задачу по трупах москвофильских дійти до ціли, а вдруг імил би москвофил выйти послом? Ніт! Он соизваєт віче. Но на вічі явилось только три священики і немого комарнянских крикунов. Так наш атаман спроважаєт нового кандидата в лиці нотаря Павлиша із Рожнітова, показуєт его народу і заявляєт, що тот во що би то ни стало должен бити послом, хотя би пришлось і тероризм пустити в ход, а одновременно публикуєт в «Дѣл-і» і «Свобод-і», що Дяков отрекся кандидатури. Тіми кругарствами далися нікоторі священики в повіті, як оо. Стецев і Каламунецкій, обманути, будто Дяков в самом ділі отказался от кандидатури і они для святого спокойствия, щоби дальше не распространяти в народі деморализації і распри, а к тому прельщенніи грушками на вербі, соглашаються і подписуються на кандидатуру г. Павлиша. Между тім г. Дяков заявляєт, що не отказался от кандидатури, ібо селяне поставили его кандидатом і селяне не хотят, щоби он уступил. Тепер спрашивається: Кто у нас сїет роздор, кто ширит деморализацію, кто по вічах і собраніях, як недавно в Гонятичах, безчестит трудолюбивих щирих патріотів-священиков, як не о. атаман, ілі его сторонники под его предѣлательством? і т. д. і т. д. торочить кацапский орган на сю тему, неваче би ціла Рудеччина була в виключнім посіданю москвофілів.

Зі Сокала оголошує «Галічані» відозву, підписану: Іларіоном Савчинским, Теодором Карпяком і Владимиром Литинским, що дня 15. с. м. о 5. год. веч. відбуде ся в Сокала «передвиоровое собраніє», на яким кацапня певно одобрить кандидатуру маститого Литинского.

В дрогобидкім повіті москвофіли на вічу в Опаці видвигнули кандидатуру «врача» д-ра Владимира Антоновича зі Стрия і заявляють ся проти кандидатури о. Бачиньского.

В Коломийщині якийсь доси незвісний самозванчий «народний повітовий виборочий комітет» заповів на нині (14. с. м.) віче в Вербіжи нижнім, на яким мала продукувати ся трійка: «др. Дудикевич, др. Глібовицкий & др. Алексевич». Віче мало відбутися в броварі (дуже відповідне місце до позискання виборців).

В західній Галичині ведуть виборчу війну людовці зі стояловцями. Дня 2. с. м. виборчий комітет «союза хлопского сторонництва» з повітів лиманівского і грибівского відбудв засіданє, на яким затвердив кандидатури: Стан. Поточка на повіт Новий Санч, Яна Маршалковича на повіт Лманова, Йос. Ставарского або Клеменсевича на пов. Грибів, Н. Сікорского або Я. Мняка на п. Тарнів, Фр. Крамарчика на п. Бяла, В. Шведа на п. Живець, Л. Млинка на п. Величка, Я. Важеху або гр. Рея на п. Пільзно, кс. Я. Келлара на п. Горлиці.

НОВИНИ.

— **Календар.** В четвер: гр.-кат. Стефана; рим.-кат. Вознесєнє Пр. Діви. — В пятницю: гр.-кат. Ісаакія, Далмата; рим.-кат. Роха.

— **Асгати бл. п. Кардинала Сембратовича.** З фондів, записаних бл. п. Кардиналом Сембратовичом для руских Бурс львівської архидієцезії, призначили ексекютори завіщаня на засіданю дня 12. серпня 1901:

- 1) для рускої Бурси в Тернополі . . . 3500 кор.
- 2) " " " в Стрию . . . 2500 "
- 3) " " " в Бережанах . . . 2000 "
- 4) " " " в Рогатині . . . 200 "
- 5) " Бурси руского Товариства педагогічного у Львові . . . 2500 "
- 6) " Інститута руского Товариства педагогічного у Львові під покровом св. о. Николая . . . 500 "

7) для Товариства «Руслан» (при рускій гімназії у Львові) . . . 2000 кор.

8) " Товариства «Шкільна Поміч» у Львові . . . 1000 "

— **Школа ім. Шевченка у Львові.** З днем 1. вересня с. р. отвирає Руске Товариство педагогічне при школі імени Шевченка (площа Стрілецька ч. 6) у Львові VIII-му класу виділову з руским язиком викладовим. Записи до V, VI, VII і VIII класи відбудуть ся, як звичайно, 29, 30 і 31 серпня 1901. р.

— **В концесіонованій музичній школі** у Львові п-ни Олена Прокешівної при ул. Пекарській ч. 14. I. пов. вписи починають ся дня 31. серпня с. р.

— **Увільненє від стемплевих і правних належитостей.** Міністерство фінансів дозволило на увільненє від оплат стемплевих і правних належитостей всіх тих документів та правних чинностей, що получені з затяганєм голодових позичок в р. 1901. Се увільненє відносить ся також до гіпотечних вписів права заставу для таких позичок.

— **Ц. к. Рада шкільна красва** ухвалила на засіданю з д. 10. серпня 1901. р.: Затвердити: д-ра Тадея Тросколяньского, дійсного учителя в гімназії в Самборі, в стані учительскім і надала ему титул професора;

іменувати отсих кандидатів учительского стану заступниками учителів: Франца Новославского в III гімн. у Львові, Андрія Вондаса в V гімназії у Львові, Здислава Культиса в III гімн. у Львові, Станислава Людкевича в IV гімназії у Львові;

висказати: о. Адольфви Альбінови, парохви в Шавниці, признанє за незвичайну печальність в справах шкільних і за сердечну зичливість учителям шкіл народних; Константиї Допушанській, директорці жіночої виділової школи в Самборі при нагоді перенесєня єї (на власне прошенє) в постійний стан супочинку, признанє за довголітню пильну працю в учительскім званю;

затвердити: вибір д-ра Йосифа Чешера на репрезентанта мойсєєвої релігії до мійської ради шкільної окружної у Львові;

іменувати в народних школах: Гната Лукашкевича управителем 5-класової міщаной школи в Кольбушовій; Тита Солецкого старшим учителем 5-класової мужеской школи в Комарні; Кароля Фрончекевича старшим учителем 3-класової школи в Шакові «на Піску» та Івана Соловія старшим учителем 4-класової мужеской школи в Явожні.

— **Іспит школярів в Америці.** Дня 21. липня с. р. відбудв ся в галі школи «Kindergarten» в Олифанті Па. іспит тамошних руских школярів. Дітей питали місцевий священик о. Ів. Ардап і місц. дяко-учитель п. Михайло Паздрій. Іспит вивав добре. З дітей, що ходили до школи точно, декотрі відповідали добре, а денекотрі навіть дуже добре. Рівнож деклямації подобались всім загалом. На імя найдішної учениці заслугує Марія Цудура, а найліпшим учеником був Іван Свагла. — Треба зауважати, що помімо всяких досить важних перешкод, школа відбувала ся регулярно і світлий поступ дітей є головно заслугою п. Паздрія, котрий не жалував своєї праці. По іспиті відсїнявав хор кілька гарних пісєнь під проводом п. М. Паздрія, котрий, помімо короткого часу, вивчив сї пісєньки дуже добре. Опісля слідувало кілька бесід до дітей і їх родичів. Бесідники підносили потребу науки, заохочували до неї дітей, вказуючи попри тім на те, що если родичі і овікуни хотят, щоби їх діти чогось навчили ся, то мусять і они самі дбати про тє. Дітий нагороджено, як звичайно. Так закінчило ся шкільне торжество. (За америк. «Свободою».)

— **В арстрійській армії в Передлітаві** після сєгорічного спису населєня служить: 181.249 римокатоликів, 24.301 гр.-католиків, 24 вірм.-католиків, 69 старо-католиків, 6.882 православних, 1 вірм.-східн., 4.857 еванг.-авгсб. віроісповідан., 2.826 еванг.-гєльветского віроісповідан., 9 менонітів, 37 унітаріїв, 4 липованів, 7.571 жидів, 1.172 магомеданів, 3 інших віроісповідань, а 17 безвіроісповідних.

Після товариської мови є: 91.043 Німців, 43.172 Чехів, 30.731 Поляків, 22.627 Русинів, 8.802 Словінців, 4.172 Сербо-Хорватів, 5130 Італійців, 1.279 Румунів і 29 Мадярів. — В цілій Передлітаві є 206.985 воєнків, з чого 28.461 не уміє ні читати ні писати, а 1.883 уміє лише читати.

— **Зі Станиславова.** Карне слідство против судії Прагловского покінчило ся вже внесенєм акту обжалованя о надужитє урядової власти. Тепер веде ся другє слідство. Окружний суд в Станиславові розпочав карне слідство против судового ад'юнкта в Монастирских Кавецкого за многі службові надужитя.

— **В женевскім шпитаі** стала ся нечувана подія. В кімнаті на другім поверсі лежало трох недужих: 83-літний Йосиф Наллет, недужий лише з причини старєчої немочи, 29-літний лїстонос Людвик Новель, епілептик і 30-літний швец Ропроз, недужий на запалєнє легких. Астматичний старець раз-у-раз стогнав, а сє так

роздразвило Новеля, що вискочив з ліжка, кинув ся до немічного старця та удусив его, овинувши шию старця рушником. Се стало ся рано, а доперва о год. 3. поюлудни замітив слуга, що старець неживий. Ропроз запитаниї, як се стало ся, сказав, що він усе бачив, та мовчав з тривоги перед Новелем; той же запевняв лікаря, що дусив старця «на жарг», аби его змусити до мовчаня, бо не міг знести его стонів.

— **Конкурси оголосли:** Президія намісництва у Львові в цілі обсаджєня в рахунковім департаменті намісництва: одной посади радника рахункового в VIII кл. рангі, двоєх посад ревідєнтів рахункових в IX двоєх посад офіціалів рахункових в X і двоєх посад рахункових асистєнтів в XI кл. рангі. Речинєць до кінця серпня с. р. — Виділ Ради повінової в Коломїї — на посаду окружного лікаря з оєідком в Гвіздци, з річною платнею 1.000 К, крім додатку на службові поїздки. Речинєць до 30. вересня с. р.

— **Дрібні вісти.** В Сколім і Демні вижній лютує тиф. Стрийске староство виславо лікаря, аби здержати епидємію в самім почні. — В копальні земного воєку «Лїлія Єлена» в Старуні, богородчаньского повіта, запалили ся гази і зробили шкоди на 3.000 К. Трєх робітників, що саме тоді працювали в закопї, ураховано. — Йосиф Льорєц, радник висшого кравцового суду, помер вчєра у Львові в 60. р. житя. — В Неаполі помер артист-маляр Доменіко Мореллі.

— **Спростованє.** В посмертних оповістках у вчєрашнім числі має бути: «О. Яків Гоцккий» замість «Горкий».

— **В Інституті науково-виховачім** під зарядом СС. Василянєк у Львові знайдє з слідуєчим роком шкільним уміщенє 40 учениць. Тому, що звизь 30 місяць вже замовлено, зволять інтерєсовані родичі чи овікуни дітий поспішити ся зі своїми зголошеннями. Місячна оплата вноєить 42 корон, а наукою музики 52 корон. Зголошеня просить ся адресувати на руки: С. Марія Холмиьска, Ч. С. В. В. Ігуменя Монастиря і Настоятелька Інституту, Львів, ул. Забликевича ч. 24.

Телеграми.

Ішль, 14. серпня. Прибули ту міністер-президент др. Кербер і спільний міністер скарбу Кяляй.

Відєчь, 14. серпня. Частина німецких воєнків I. полку азійської піхоти, в повороті з Китаю на кораблі Льольода, приїде через Триєст до Відня, де через три дні буде стаціонованою в Пратєрі; офіціари будуть через сєй час цїсарскими гостями.

Рим, 14. серпня. На похоронах Крієпіого, в котрих возьме участь ціла війскова залога в Римі, буде заступати італійского короля один з генералів і королівский ад'ютант. Міністер маринарки возьме участь в похоронах і на пароході, яким перевезуть тіло Крієпіого до Палєрмо.

Неаполь, 14. серпня. Цїсар Вільгельм поручив німецкому консулеви, аби его заступив на похоронах Крієпіого та аби в его імени зложив вінець на домовині помершого.

Софія, 14. серпня. Російска ескадра, котра дня 11. с. м. прибула до Бургас, опустила порт.

Софія, 14. серпня. В процесі Сарафова і тов. покінчено вчєра перєслуханє свідків, котрі загално визнали корисно для обжалованих. Засуд вийде нині.

Софія, 14. серпня. В справі Сарафова і тов. промовляв вчєра прокуратор і піддержував в цілости обжалованє проти Сарафова і Ковачєва, яко головних винувників, та проти Стоянова і Тролевова яко співобжалованих.

Бруксєля, 14. серпня. Крієгер вислав до всіх держав ноту, в якій протєстує проти остатного розпоряджєня Кітшенєра, в котрім Кітшенєр уважає Бурів за звичайних розбишаків.

Льондон, 14. серпня. Лїорд Кітшенєр доносить з Преторії, що Бурі напали на залізничий поїзд коло Набомспрєт і виважили его зі шин, причім 2 Англичани потерпіли тяжкі рани. Пацірний поїзд англійский, котрий прибув на поміч, прогнав Бурів.

Париж, 14. серпня. Предсідатель комітєту приятєлів Бурів, сенатор Полїят, заявив в редакції «Eclair»e, що в надолісті або в груднї вибухне загалне повстанє в кольонїях Капляндю.

Будапєшт, 14. серпня. Грошевого лїстоноса Володислава Фалькая, котрий здефравдував 24.000 корон і утік до Америки, спіймано в Новім Йорку. Угорське правительство постарало ся, що американські власти видадуть дефравданта.

